

I spåren efter den tid som flytt

I ett gammalt industriområde ute på Hisingen låter sig Bosse Norvinge återigen fångas av dåtidens värld. Den här gången besöker han Stadsmuseet i Göteborg – och deras hemliga magasin.

TEXT OCH FOTO: BOSSE NORVINGE

Vi tar oss hissvägen upp tre våningar i den gamla kontorsbyggnaden. Varenda meter andas 60-tal och vi tar oss in genom något som ser ut som en vanlig lägenhetsdörr från något av miljonprojekten.

Här i ett gammalt industriområde ute på Hisingen utanför Göteborg har Stadsmuseet i Göteborg sitt arkiv och magasin.

EN SOM KAN DET MESTA om de industrihistoriska samlingarna är Marie Nyberg. Hennes hjärta är inte heller främmande för lastbilar och åkerinäringen.

– Min pappa Evert Nyberg körde för Harry Andersons Åkeri, och ibland fick jag sitta i knät och åka med som liten, berättar hon.

Vi tar oss upp en våning till och tar oss snabbt förbi några kontorsrum till en liten spiraltrappa som leder oss upp ytterligare en våning. Längst bort skymtar en dörr som egentligen inte avslöjar någonting. Men bakom öppnar sig himmelriket, med århundranden av dokumentation och en svårgripbar mängd unika fotografier som visar verksamheterna som byggde Sverige och dessutom satte det på kartan.

På bordet ligger några reklamplanscher och en liten bunt med svartvita bilder.

DET DUNKLA LJUSET från de omoderna ljuskällorna gör sitt till. Vi befinner oss i en tidsmaskin.

I rad efter rad och hylla efter hylla finns dokumentation samlad från olika branscher, företag och verksamheter. Allt ligger i så kallade kapslar bestående av tidskriftssamlare eller små lådor av pappkartong med handtextade beskrivningar av dess innehåll. De flesta i naturligt brun kartong, men där emellan en och annan i plast eller färgad papp som bryter av som en färgklick. I varje kapsel finns det samlade materialet i ämnet. Här kan det vara

tidningsurklipp, fotografier, trycksaker, anteckningar eller annat relevant.

– Här är en guldgruva för den som har tid, säger Marie Nyberg, och visar några av lådorna fylld med en stor mängd fotonegativ från flera av stadens mer kända reklamfotografer.

– Visst kan man beställa tid för att få komma hit. Vi får förfrågningar lite då och då men folk känner inte till oss så bra.

Efter en stunds botaniserande bland hyllraderna blir jag ”utsläpad” och vi går bort till en annan del i fastigheten för nästa arkivrum. Här är det mer strikt ordning.

– Mycket av det här materialet samlades in till världsutställningen 1923 i Göteborg, förklarar Marie.

Timmarna går men till slut återstår bara höglagret, med plats för de större föremålen.

– Vi har registrerat 9 000 industriföremål och det finns kanske totalt 30 000, förklarar Marie Nyberg när vi promenerar mellan stälhyllorna.

Ett kvarter bort finns ytterligare ett magasin med den största delen av den industrihistoriska samlingen.

– Vi skulle behöva flera personer för att registrera föremålen och även digitalisera fotografier.

PÅ ETT STÄLLE STÅR FORDONEN. Cyklar, mopeder, skotrar och motorcyklar i mitten och på var sin sida står hästvagnar och bilarna från förra seklets första hälft. Allt i patinerat orenoverat originalskick som de såg ut på den tiden då de användes av sina ägare. I ena hörnet lite skamfullt med nosen in emot betongväggen står en Volvo brandbil från 1928 som gått på Sjuntorps Brandförsvär och är byggd på företagets första serie lastvagnschassi. Bredvid stoltserar en Scania-Vabis personbil från 1916 som varit direktionsvagn hos Pripp & Lyckholm.

Vid andra sidan av väggen står en unik Volvo "Larson" från 1926. En av de tre först byggda prototyperna till ÖV₄ Jacob. Men tyngst i gänget måste vara den eldrivna sopmaskinen från 1921 tillverkad av Elite. Minst fyra av Elites elfordon rullade för stadens renhållningsverk.

Bland de tvåhjuliga fordonen återfinns ett exemplar av Mustad folkskoter från 1954, en behändig liten sak där registreringskylten nästan är större än vad farkosten är.

På tillbakavägen stannar vi till vid en stor samling gamla trä- och emaljskyltar. Låt oss hoppas att allmänheten snart får enklare möjligheter att få ta del av varvs- och industrihistorien. Det finns mycket mycket sevärt, vill jag lova.

bosse.norvinge@akeri.se

Fotnot: I Göteborg finns nu rätt långt gångna planer på att till 2019 bygga ett varvs- och industrihistoriskt centrum på Lindholmen, inte långt från de nuvarande lokalerna.

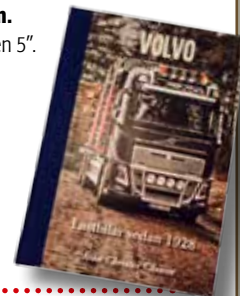
Tävla med tidningen

Minns ni den här figuren? Men vad stod den för?

- 1. Trafiksäkerhetsverkets logga**
- X. Vägmarke för motorväg**
- 2. Märkning för Televerkets telefonkiosker**

Skicka ditt svar till: akeritidning@akeri.se eller med vanlig post: **Svensk Åkeritidning, Box 7282, 103 89 Stockholm.**

Märk kuvertet "Nostalgitävlingen 5". Senast den 4 maj behöver vi ha ditt svar. Du kan vinna Jean Christer Olssons nya bok: Volvo Lastbilar sedan 1928.

Grattis!

Be-Ge Karosserifabrik köptes 1966 av Scania-Vabis, och Scania tillverkar fortfarande hytter i Oskarshamn. Detta visste förstås Aaaaaaaa Bbbbbbbbbb i Ccccccccccccccc.

Evenemang

Kristianstad Truckmeet

Lördag 30 april, Wendesvallen, Norra Åsum

Svartåträffen

Söndag 1 maj, Svartå Bruksområde

Smålandsrundan

Lördag 7 maj, Skillingaryd

Skog & Traktor

Fredag-lördag 13-14 maj, Emmaboda Flygbana

Tunga Rallyt Väst

lördag 14 maj, Göteborg

Östergötlands Veteranlastbilsklubb

Lördagen 28 Maj, Finnvedens Lastvagnar, Vimmerby

Tunga Gefle Dala 2016

Fredag-lördag 3-4 juni, Järnvägmuseet, Borlänge

Myrbergsrallyt

Lördag 18 juni, Norberg

Gothenburg Truck Meet

med Tånga Trophy, Lördag 18 juni, Tånga hed, Vårgårda

MER INFORMATION PÅ
WWW.VETERANLASTBILAR.SE